

BESLUT "NATURRESERVAT ROTENSUGNET": 1996-09-02
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT ROTENSUGNET": 1996-09-02

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT: 1996-09-02
DNR: 231-2897-96 (2039)

BILDANDE AV NATURRESERVATET ROTENSUGNETS DOMÄNRESERVAT I
ÄLVDALENS KOMMUN

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets benämning: Rotensugnets domänreservat
Objektnummer:
Kommun: Älvdalen
Registerområde: Älvdalens socken
Lägesbeskrivning: Ca 30 km norr om Älvdalen
Ekonomiska kartan: 15E 5a, 15E 4a
Gräns: Reservatets gräns är markerad med
punktstreckad linje på bifogad karta,
bilaga 2
Fastigheter: Loka 35:5
Markägare: Fortifikationsverket
Areal: 571 ha
Därav landarea: 52 ha
Naturtyper: Barrskog 52 ha
Vatten 5 ha
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

BESKRIVNING AV RESERVATET

Rotensugnet är beläget i Älvdalens skjutfält där Rotälven flyter samman med Rällan och Älsbäcken. Rotälven störtar fram i en smal kanjon och bildar ett vattenfall vid en förkastnings-spricka strax innan den förenar sig med Rällan, rinner här i en djupt nedskuren ravin. Ytterligare ett vattenfall kan beskådas i Älsbäcken strax uppströms sammanflödet med Rotälven.

Mellan vattendragen reser sig markanta åsar bevuxna med naturskogsartad tallskog. Skogen i den nordöstra delen av reservatet domineras av gran. Där finns också den äldsta och mest opåverkade skogen.

Berggrunden består av garbergsgranit i väst och bredvallsporfyr i öst. Rällan bildar en naturlig gräns mellan bergarterna.

ÄRENDETS BEREDNING

Området avsattes som domänreservat 1937, utvidgades 1954 och 1964. Området minskades med 0,9 ha 1995 för att utesluta byggnader som inte på ett naturligt sätt hade samband med reservatet. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges långsiktigt skydd som naturreservat. Rotensugnet hör till de områden som länsstyrelsen valde ut.

Naturvårdsverket och AssiDomän AB slöt 1995 ett avtal om naturreservatsbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i landet. Rotensugnet är ett av de områden som omfattas av avtalet.

Detta beslut har fattats i enlighet med villkoren i avtalet mellan AssiDomän och efter samråd med Älvdalens kommun enligt 43 § naturvårdslagen.

Statens naturvårdsverk och naturskyddsföreningen har tillstyrkt reservatsbildningen.

Försvarmakten, armens artillericentrum har ej accepterat terrängkörningsförbud med översnöfordon när det gäller militär verksamhet. Försvarmakten ålägger sig redan idag restriktioner för att begränsa eventuell miljöpåverkan inom området. Vidare ikläder sig försvarmakten inget ekonomiskt ansvar för skador på parkeringsplatser, leder och skyltar som uppkommer p.g.a. övningsverksamhet. Fortifikationsverket instämmer i försvarmaktens synpunkter och erinrar om att Älvdalens skjutfält primärt är avsedd för försvarsändamål. Länsstyrelsen har tillgodosett försvarmaktens krav och reservatsföreskrifterna har ändrats.

AssiDomän, Dalarnas jaktvårdsförbund och Älvdalens jaktvårds-krets invänder mot inskränkningar i jakten. Älvdalens kommun invänder mot jaktrestriktionerna och motsätter sig ombildandet av domänreservat till naturreservat om inte jakt och fritidsfiske får fortsätta i samma omfattning som tidigare. Länsstyrelsen har tillmötesgått ovan nämnda instanser genom att tillåta jakt i reservatet.

Svenska samernas riksförbund har påpekat att föreskrifterna innebär inskränkningar i renskötselutövningen. Länsstyrelsen har ändrat föreskrifterna så att dessa inte utgör något hinder för renskötselutövning.

GRUND FÖR BESLUTET

Rotensugnet har stora skönhetsvärden och är ett populärt utflyktsmål. Det är ett värdefullt skogsområde, delvis med urskogskaraktär. Rotensugnet utgör ett område men en mångfald av livsmiljöer för växter och djur. Många hotade växt- och djurarter är knutna till de livsmiljötyper som finns i naturskog. För att bevara den biologiska mångfalden i skogslandskapet är det därför viktigt att skydda skogar med urskogsprägel. Området blir därmed även ett värdefullt referensområde för framtida forskning inom botanik, zoologi och ekologi. Rotensugnet ingår i Rotälven-Rymmanssystemet som är av riksintresse för naturvård enligt naturresurslagen.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats med innerkanten av punktstreckad linje på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsuppgifter skall gälla beträffande naturreservatet.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda ett urskogsartat område med dess flora och fauna och naturliga successioner. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelse och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETER INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
2. anlägga mark- eller luftledning,
3. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
4. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna- träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar och vedsvampar,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen. Undantag skall gälla vid uttransport av älg under förutsättning att endast lättare dragfordon med lågt marktryck används, t.ex.

- järnhäst eller fyrhjuling. Undantag gäller även vid framförande av terrängmotorfordon på snötäckt mark vid militär verksamhet eller i direkt samband med renskötsel,
6. skogsgödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
 7. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
 8. uppföra ny byggnad eller anläggning,
 9. aktivt lägga ut åtel.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

10. sprida ut kalk i vatten eller på land.

Föreskrifterna utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Föreskrifterna utgör inget hinder för uppgörande av eld i samband med renskötselutövning.

Punkterna A4 och A6 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen samt skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet, skall frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. göra åverkan på mark eller geologiska naturföremål,
2. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd och buskar, plocka eller gräva upp örter, mossor, lavar och vedsvampar,
3. elda på annat än anvisad plats,
4. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen. Körning får ske i samband med räddningsverksamhet,
6. störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än

100 meter,
7. medföra okopplad hund.

För tillträde till området gäller skjutfältets särskilda bestämmelser.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m. som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltaren skall vara länsstyrelsen i Kopparbergs län.

ÖVRIGT

Detta beslut träder i kraft den 1 oktober 1996 eller, i det fall beslutet överklagas, den senare tidpunkt när beslutet vinner laga kraft.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, blankett 2:1.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gunnar Björk jämte ledamöterna Hans Andersson, Ann-Christine Dåderman, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Margareta Jonback, Eva Kungsmark, Lena Ludvigsson-Olafsen, Nils Nilsson, Bengt Nylund, Lennart Sacrédeus, Nicke Welin-Berger, Birgitta Örjas. Tjänstgörande suppleant var Arne Bogghed.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, rättsenhetschef Inger Eriksson, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svensson och ekolog Susanne Peterson, den sistnämnda föredragande.

Gunnar Björk

Susanne Peterson

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar, blankett 2:1

SKÖTSELPLAN ROTENSUGNETS DOMÄNRESERVAT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- I ALLMÄN BESKRIVNING
 - 1 Administrativa data
 - 2 Grunden för beslutet samt föreskrifter
 - 3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
 - 3.1 Naturförhållanden
 - 3.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 3.3 Nuvarande markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet
 - 3.5 Anordningar för friluftslivet
 - 3.6 Slitage- och störningskänslighet
 - 3.7 Källuppgifter
- II PLANDEL
 - 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av skogsområde
 - 1.2.2 Jakt
 - 1.2.3 Fiske
 - 1.2.4 Skogsbrand
 - 1.2.5 Utmärkning av reservatets gräns
 - 2 Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 2.1 Övergripande mål
 - 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Information
 - 2.2.2 Parkeringsplatser
 - 2.2.3 Vandringsleder och övriga anläggningar
 - 3 Tillsyn
 - 4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselkarta

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 Administrativa data
(Se registeruppgifter)

2 Grunden för beslutet samt föreskrifter
(Se reservatsbeslutet)

3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturförhållanden

Rotensugnet är beläget i Älvdalens skjutfält där Rotälven flyter samman med Rällan och Älsbäcken. Landskapet är dramatiskt med raviner och vattenfall i ett kuperat naturskogsområde. Rällan rinner här i en djupt nedskuren ravin. Rotälven störtar fram i en smal kanjon och bildar ett vattenfall vid en förkastningspricka strax innan den förenar sig med Rällan. Ytterligare ett vattenfall kan beskådas i Älsbäcken strax uppströms sammanflödet med Rotälven.

Mellan vattendragen reser sig markanta åsar bevuxna med naturskogsartad tallskog. Skogen i den nordöstra delen av reservatet domineras av gran. Där finns också den äldsta och mest opåverkade skogen.

Berggrunden består av garbergsgranit i väst och bredvallsporfyr i öst. Rällan bildar en naturlig gräns mellan bergarterna.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Reservatet har fått sitt namn efter det vattenfall som Rotälven bildar i området. Sugn är ett annat namn för vattenfall på älvdalsmål. I reservatet finns en timmerränna och en dammbyggnad som används vid flotningen förr. Dessutom finns en gammal körväg för hästforor som nu delvis bildar den strövstig som går genom reservatet.

Reservatet har påverkats av betesdrift från Balsers, Skärbergs och Yttre Rälladalens fäbodan under början av seklet. Fäbodarnas tynande tillvaro under 1900-talet har inneburit att betesdriften avtagit, men på vissa ställen finns fortfarande spår av denna markanvändning.

3.3 Nuvarande markanvändning

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv är de enda formerna av markanvändning som pågår i området. Fisket är tillåtet efter införskaffande av Älvdalens fiskvårdsområdesförenings fiskekort. Två stugor finns i området. Den ena förvaltas av Artilleriets stridsskola och är stängd för allmänheten. Den andra som benämns Älsstugan är öppen och används som raststuga. (Se 3.5)

3.4 Tillgänglighet

Rotsugnet är lätt tillgängligt eftersom reservatsgränsen tangeras av mindre bilvägar i nordväst. Området kan nås via småvägar

från väg nr 1029 norr om Rot.

3.5 Anordningar för friluftslivet

En strövstig löper som en slinga genom reservatet. Slingan leder över Rällan och Älsbäcken förbi en gammal restaurerad timmerkoja som kallas Älsstugan i reservatets östra del. Stugan används som raststuga.

3.6 Slitage- och störningskänslighet

En överföring av området från domänreservat till naturreservat kommer troligtvis inte att innebära ett högre besöksstryck i området. Ur slitagesynpunkt föreligger i dagsläget inga behov av restriktioner för besökare utöver de allmänna restriktioner som finns under C i beslutet.

3.7 Källuppgifter

Rynéus, T: Naturvårdsinventering av Sugnet, Rödborget och Norra Trollegrav i Älvdalens kommun. Länsstyrelsen 1971:2.

Lundquist, R: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län.

Opubl. rapport på länsstyrelsen.

Naturvårdsprogram för Kopparbergs län, Länsstyrelsen 1988:1.

II PLANDEL

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel skall vara att bevara den nuvarande naturmiljön med dess naturliga successioner.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområde

Skogen skall få utvecklas fritt. Inget skogsbruk skall bedrivas i området.

1.2.2 Jakt

Jakt kan fortsätta som tidigare. Reservatsföreskrifterna tillåter inte röjande för eller byggande av passhytta eller jaktorn.

1.2.3 Fiske

Fiske ska kunna bedrivas som tidigare vilket kräver Älvdalens fiskvårdsområdesförenings fiskekort.

Inplantering av fisk eller annan fiskvårdsåtgärd kan bedrivas efter tillstånd av länsstyrelsen och baseras på för området naturliga arter.

Kalkning av vattendrag får inte ske utan tillstånd av länsstyrelsen.

1.2.3 Byggnader

Älässtugan behandlas under 2.2.3

Den stuga som ligger mellan vägen och Rällan i norra delen av reservatet ska förvaltas och underhållas av Artilleriets stridsskola.

1.2.5 Skogsbrand

Beträffande elden är det viktigt att denna hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan således inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Med tiden bör dock en strategi för släckning utarbetas som ger visst utrymme för avbränning.

1.2.6 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatets gräns skall utföras enligt svensk standard SIS 031522 och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är också att befrämja det rörliga friluftslivet. Dispositionen av området utgår från att underlätta för besökare att ta sig fram i området och att kunna studera skogen och utnyttja dess friluftsvärden.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Skötselplanen omfattar även anläggningar som ligger utanför reservatgränsen. För dessa anläggningar måste avtal upprättas mellan markägaren och länsstyrelsen.

2.2.1 Information

Informationsskylt sätts upp av naturvårdsförvaltaren vid reservatgränsen vid Sunnet, där vandrings slingan börjar.

2.2.2 Parkeringsplatser

Möjlighet till parkering finns vid Sunnet utanför reservatet i nordväst.

2.2.3 Vandringsleder och övriga anläggningar

Naturvårdsförvaltaren ska underhålla och märka ut den befintliga strövstigen enligt svensk standard med orange färg. Befintliga broar längs strövstigen ska underhållas.

Markägaren ansvarar för såväl yttre som inre underhåll av Älässtugan. Den bör kunna användas som raststuga och hållas i sådant skick att den inte förfaller.

3 Tillsyn

Förvaltarens tid för tillsyn av reservatet beräknas omfatta ett dagsverke per år.

4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Allmänt

Kostnader som redovisas bygger på uppskattningar och på 1996 års prisnivå. Dagsverkskostnaden 1.700 kr avser lönekostnader, kostnad för arbetsledning m.m. Därtill kommer materialkostnader inklusive utrustning, hyror m.m.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av reservatets gräns

2 dv á 1.700 kr

3.400:-

Materialkostnader

5.000:-

Totalt engångsåtgärder

8.400:-

Tillsyn och underhåll:

Tillsyns- och underhållskostnader

1 dv á 1.700 kr

1.700:-

Materialkostnad

1.800:-

Totalkostnad/år

3.500:-